

HISTORIEKONKURRANSEN

MIN FAMILIE I HISTORIEN

SKOLEÅRET 2013/2014

MIN FAMILIE OG ARVEN ETTER 1814

HIFO

GRUNNLOVSJUBILEET 1814-2014

HISTORIEKONKURRANSEN – ÉN KONKURRANSE – TO TEMAER!

MIN FAMILIE I HISTORIEN

MIN FAMILIE OG ARVEN ETTER 1814

SKOLEÅRET 2013/2014

Har du noen ganger snakket med besteforeldrene dine om barndommen deres? Eller har du tenkt over hvordan det var å vokse opp i et samfunn der de materielle kårerne var mye dårligere enn i dag? Kanskje har du foreldre eller besteforeldre som har opplevd krig eller store omveltninger i Norge eller i andre land? I denne historiekonkurransen er det slike forhold du skal studere.

Utgangspunktet er deg selv, din egen familie eller en annen person som står deg nær. Du har stor frihet til å velge hvordan du vil nærme deg emnet, men faget er historie – det vil si at du må studere noe fra fortiden – fjern eller nær. Du skal ikke bare beskrive noe som har skjedd, men også forsøke å forklare hvorfor. I tillegg bør du ta med dine egne reaksjoner og refleksjoner. Hvorfor valgte du å skrive om akkurat dette? Hva var utgangspunktet ditt, og fant du det du trodde du ville finne? Hvordan reagerte du på det du fant ut?

I 2014 er det 200 år siden Norge fikk sin egen grunnlov. Den la grunnlaget for at Norge kunne utvikle seg til en fri, selvstendig og demokratisk stat. Dette skal feires i hele landet. I forbindelse med Grunnlovsjubileet 1814-2014, har vi laget et eget tema som heter "Min familie og arven etter 1814 - Frihet, demokrati og selvstendighet". I år kan du derfor velge mellom to temaer. Du kan lese mer om dem lenger bak i brosjyren.

Alle besvarelsene skal handle om familiehistorie og derfor vil de delta i konkurransen om temaet "Min familie i historien". De besvarelsene som handler om temaet "Min familie og arven etter 1814 -Frihet, demokrati og selvstendighet", deltar i tillegg i konkurransen i anledning av grunnlovsjubileet.

VELG ETT AV TEMAENE!

MIN FAMILIE I HISTORIEN

DETTE KAN DU UNDERSØKE

Det er kanskje ikke så lett å vite hva du kan skrive om. I denne konkurransen er det hverdagsheltene som er hovedpersonene. Her har vi foreslått noen mulige emner du kan undersøke.

Å leve med krig og konflikt

Har du en eller flere slektninger som har levd i et konfliktområde? Hvordan har dette påvirket livet deres? Hvordan ser de på konflikten og personene som er innblandet i den? Kanskje har du slektninger som vokste opp da det var krig i Norge? Hva kan de fortelle om livet i Norge under krigen?

Levekår før og nå

Sammenlign din egen oppvekst med oppveksten til dine foreldre eller besteforeldre. Hvilke forskjeller finner du for eksempel i materielle forhold, i verdispørsmål, i utdanningsmuligheter eller i fritidsaktiviteter? Hva sier forskjellene du finner om samfunnsutviklingen?

Flytting i Norge eller til Norge

Har dine forfedre flyttet internt i Norge eller fra Norge? Eller har du kanskje foreldre eller besteforeldre som har flyttet til Norge? Hvorfor flyttet du, dine foreldre eller besteforeldre? Hva dro de fra, og hva kom de til? På hvilke måter har flyttingen endret livene deres?

Dette er eksempler på tema og problemstillinger du kan velge. Du står **selvsagt** fritt til å lage andre problemstillinger. Om du ikke ønsker å gå så tett inn på din egen familie, kan du velge andre personer du kjenner eller som er sentrale i lokalmiljøet ditt.

MIN FAMILIE OG ARVEN ETTER 1814

DETTE KAN DU UNDERSØKE

Dersom du lager en problemstilling om dette temaet, skal du akkurat som i temaet ovenfor om "min familie i historien", gjøre en undersøkelse om en person i familien. Det skal handle om en person som har spilt en rolle i arbeidet for frihet, demokrati eller selvstendighet. Eller det kan dreie seg om en person som har blitt berørt av samfunnsendringer på ett eller flere av disse tre områdene.

Nedenfor er det gitt noen forklaringer på hvordan nøkkelbegrepene i dette temaet kan forstås. Det er også gitt noen eksempler på mulige problemstillinger.

Frihet

Frihet kan ofte bli forstått som frihet fra noe, eller frihet til noe. Dette kan være frihet fra sult, maktovergrep, undertrykkelse, eller det kan være frihet til utdanne seg til det man vil, elske hvem man vil eller uttrykke hva man vil.

Mulig problemstilling: Hvordan fikk min oldemor muligheter som hennes mor ikke fikk?

Demokrati

Betydningen av ordet demokrati er folkestyre, og det handler om muligheten til å delta og ha innflytelse i en stat. Det kan dreie seg om retten til å være med i fagforeninger, politiske partier og andre organisasjoner. Det kan også dreie seg om retten til å stemme ved valg, til å uttrykke seg for å påvirke opinionen, eller det å leve i en rettsstat uten frykt for å bli fengslet uten lov og dom.

Mulig problemstilling: Da bestemor kom inn i kommunestyret.

Selvstendighet

I 1814 gikk Norge ut av unionen med Danmark og ble en selvstendig stat. Det 20. og 21. århundre har vært preget av at tidligere kolonier har blitt selvstendige stater, ofte i konflikt med den tidligere kolonimakten.

Mulige problemstillinger:

Fars arbeid for en selvstendig kurdisk/pakistansk/polsk stat.
Mors arbeid for samiske rettigheter.

I FNs menneskerettighetserklæring vil du finne rettigheter som gjelder både frihet, demokrati og selvstendighet: <http://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-for-menneskerettigheter>.

SLIK GÅR DU FRAM!

I dette prosjektet skal du gjennomføre en egen undersøkelse, ikke bare gjengi hva andre har sagt. Du skal altså selv velge emne og formulere en problemstilling. I en god undersøkelse vil problemstillingen være "den røde tråden" gjennom hele besvarelsen. En god problemstilling vil være klart avgrenset slik at undersøkelsen blir grundig. I arbeidet med å formulere en problemstilling vil du kanskje trenge hjelp fra læreren. I besvarelsen skal du beskrive hva som har skjedd og forsøke å forklare hvorfor.

Den "store" og den "lille" historien

I historiebøkene kan du lese den «store historien» om samfunnsendringer som berørte mange mennesker. Din fortelling vil handle om noe helt spesielt, om livene til de personene du har valgt å undersøke. Dette er den "lille" historien. Din "lille" historie vil enten være i samsvar med de store samfunnsendringene, eller gå på tvers av disse. I besvarelsen skal den "lille historien" knyttes sammen med "den store". Det kan for eksempel være at du finner ut at dine familiemedlemmers valg var preget av store hendelser eller generelle prosesser i samfunnet. Eller at de valgene som ble tatt, gikk på tvers av det som var vanlig på den tiden.

Dette kan være et utgangspunkt for dine egne reaksjoner og refleksjoner. Fant du ut det du trodde du ville finne? Hva er din reaksjon på de svarene undersøkelsen din har gitt? Det er fint om du får med dette i besvarelsen.

Kilder og kildebruk

I undersøkelsen bør du bruke ulike typer kilder. For eksempel kan du bruke kilder som:

- intervjuer
- bilder
- dagbøker
- brev
- statistikk

Det bør gå fram hvordan du har brukt kildene. Bekrefter de hverandre, eller sier de forskjellige ting? Dette bør du diskutere i undersøkelsen. Er det noen kilder du stoler mer på enn andre, i så fall hvorfor? Slike refleksjoner bør helst komme i teksten der kilden er brukt. Når du siterer eller refererer fra kilder, må det alltid gå tydelig frem at du gjengir noe som ikke er ditt eget. Bruk gjerne fotnoter. Helt til slutt skal det være en liste over skriftlige og muntlige kilder.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

Konkurransen arrangeres av Den norske historiske forening (HIFO) med støtte av Stiftelsen Fritt Ord og er åpen for deg som er elev i ungdomsskolen eller den videregående skolen.

Veiledning og vurderingskriterier

HIFO tilbyr veiledning til lærere og elever og kan kontaktes på denne adressen:

karsten.korbol@fritt-ord.no.

Konkurransens vurderingskriterier

En god besvarelse kjennetegnes ved:

- en klart formulert problemstilling som virker som en "rød tråd" gjennom besvarelsen og som forsøkes besvart i konklusjonen. Velg heller én enn mange innfallsvinkler.
- en problemstilling som er interessant og det framgår av undersøkelsen at den oppleves som relevant for eleven.
- korrekte, historiske opplysninger.
- refleksjoner som setter ens egen undersøkelse inn i en større sammenheng.
- bruk av primær- og sekundærkilder. Bruk og vurdering av kilder skal integreres i framstillinga.
- kildehenvisninger og liste over kilder som er brukt.
- et godt, presist språk.

Produktet

Produktet kan være en artikkel, gjerne illustrert, en DVD eller et nettsted. Det innsendte bidraget vil ikke bli returnert. Deltakerne må derfor sørge for å bevare en kopi selv. Bidraget skal være produsert skoleåret 2013/2014. Språket i besvarelsen skal være norsk, og et skriftlig produkt skal være på maks 15 sider med linjeavstand halvannen. Produktet kan godt være kortere. Elevens fødselsdato, telefonnummer og e-postadresse må oppgis på besvarelsen. Dersom eleven leverer et arbeid utført på skolen, skal også lærerens navn og e-postadresse oppgis.

Jury

En jury bestående av to lærere og en fagdidaktiker kårer de beste bidragene.

Premier

De beste besvarelsene vil bli premiært. Det vil bli delt ut tre premier for beste besvarelser i hvert av de to temaene. Det kåres vinnere i to klasser: for ungdomsskolen og for den videregående skole. I tillegg vil noen oppgaver få hederlig omtale. Det vil også bli gitt en deltakerpris som trekkes blant besvarelsene.

1. pris: kr 5000

2. pris kr 2000

3. pris kr 1000

Hederlig omtale: kr 500

Deltakerpris: kr 1000 til tilfeldig deltaker!

Noen av prisvinnerne vil også få mulighet til å delta på ungdomsakademier i Europa sammen med prisvinnere fra andre land sommeren og høsten 2014. Ungdomsakademiene har historie som en fellesnevner, og de arrangeres av EUSTORY – History Network for Young Europeans. Alle som deltar, får diplom.

Deltakelse

Eleven kan melde seg på individuelt eller i grupper på maksimum fire deltakere.

Frist for innsending av oppgaver er mandag 24. mars 2014

Besvarelsen sendes:

HIFO – Historiekonkurransen Min familie i historien
Stiftelsen Fritt Ord
Uranienborgveien 2
0258 Oslo

Mer informasjon?

Gå inn på HIFOs webside:
www.historiekonkurransen.no
eller Fritt Ords webside: www.fritt-ord.no

Tidligere deltakere sier om konkurransen:

"Alt i alt har jeg lært at om man tar seg tid til å sette seg ned og spørre, er det mye man kan lære om dem man trodde man visste alt om. Julen 2007 tror jeg familien min, og spesielt damene, vil huske som den julen Stine hadde historieprosjekt og kastet seg over de fleste i tur og orden."

Stine

"Å jobbe med dette prosjektet har vært kjempegøy! Jeg ante ikke at jeg hadde en så spennende familie! Det har vært mye lettere å lære på denne måten, fordi interessen min steg med 110% da jeg fikk jobbe med en personlig vinkling! Stoffet fester seg mye lettere i hodet, og kommer til å bli sittende der."

Helle

"Det slo meg ganske raskt at dette var en oppgave jeg hadde sett fram mot å kunne skrive. En oppgave om min bakgrunn, om hvor familien min kommer fra, om hvorfor og hvordan mine foreldre havnet i Norge."

Aydin

I historieboken kan en lese mye om hvordan samfunnet skulle bygges opp igjen etter 2. verdenskrig, om Marshallhjelpen og gjenreisningsideologien. Likevel får en ikke høre om enkeltmenneskers vanlige hverdag. Dagens levemåte, skoletilbud, hjem, arbeid og fritid er nokså forskjellig fra det som mine besteforeldre vokste opp med, for ca 50 år siden. Det har endret seg betraktelig de siste 50 årene. Disse tingene har mye å si for en persons hverdag, ja for hele opplevelsen av livet... Så hvordan var en ungdoms hverdag på 1950-tallet? Hva drev de med på fritiden? Hvordan var det å gå på skole på den tiden? [...] For å få mer klarhet rundt disse temaene, inviterte jeg alle fire besteforeldrene mine på kaffe og det ble en fin ettermiddag. De fortalte villig vekk fra sin barndom og oppvekst, og vi fikk i gang en god samtale. Det er utrolig hvordan tidene har forandret seg...

Kaja

